

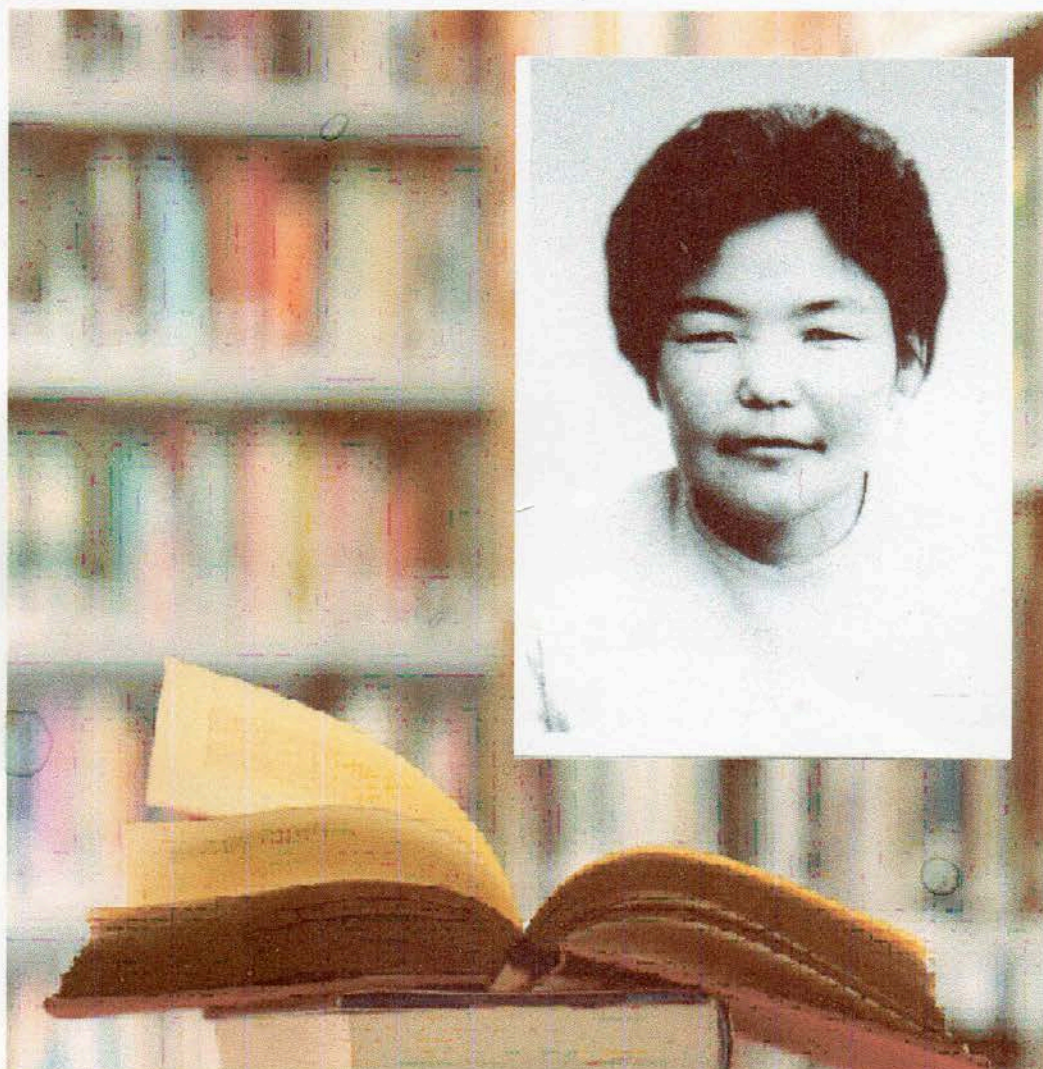

Тааттатаабы киинэммит библиотечной тирик

Киин библиотека

1938 - 2008

Биһиги ветераннарбыт

**Варвара Никодаевна
Чекурова**

Ытык-Күөл с.

2008

Варвара Николаевна Чекурова

Хомуйан онордо:
Колесова П.С.

Редактор:
Парфенова Е.В.

Компьютернай верстка
Данилов В.И.

Варвара Николаевна Чекурова. - Ытык-Күөл, 2008 с. - 24
с.

Хомурунньукка В.Н. Чекурова туһунан биир
дойдулаахтарын, аймахтарын, чугас доботторун, биир
идэлээхтэрин ахтылара киирдилэр. Абааччы киэн аранатыгар
ананар.

*Прокопьева Мария Петровна,
РФ үтцөлээх учуутала,
педагогической үлэ ветерана.*

Уус-Амма нэһилиэгийн биир чабылхай ыччата

Варвара Николаевна 1936 сыллаахха тохсунньу 18 күнүгэр төрөөбүтэ. Аҕата Ньюкулай, ийэтэ Мааппа диэн этилэр. Бииргэ төрөөбүт убайа Уйбаан Чокуурап эдэр сааһыгар сэллик ыарыттан өлбүтэ. Сүрдээх үчүгэй майгылаах, сытыары сымнаҕас уол этэ дииллэрэ. Аҕата Варя кыра сааһыгар өлбүтэ. Ийэтэ Мааппа кэлин 50-с сыллар саҕалананыларыгар Кычкин Миитэрээс диэн киһиэхэ кэргэн тахсан бэйэ бэйэлэрин өйөһөн, туспа дьиэлэнэн, бу олохтон барыахтарыгар дылы бииргэ ололорбуттара. Кииринньэн аҕатын "аҕаттан" атыннык ааттаабат этэ. Миитэрээс да наар "кыһыым" диирэ. Миитэрээс Мааппа диэн кыыстааҕа. Барыһах этэ, эдэр сааһыгар өлбүтэ. Варя ийэтэ элбэх саналаах, улахан куоластаах этэ. Мааппа бииргэ төрөөбүттэрэ Ытык Күөлгэ ололорбут Эльберяковтар уонна Алексеевтар ийэлэрэ (Алексеева Нюта ийэтэ).

Варя Чымынаайы 4 кылаастаах, Чычымах 7 кылаастаах, Ытык-Күөл орто оскуолаларын бүтэрбитэ. 1956 сыллаахха "Труд" колхозка ньиирэй көрбүтэ, ыанньыксыттаабыта. Үлэтигэр олус бэриниилээҕэ, чиэһинэйэ. 1959 сыллаахха сайын Уус-Амма сельскэй библиотекатыгар үлэлии киирбитэ. Бу үлэлиир сылларыгар кулууп үлэтигэр быһаччы көмөлөһөрө. "Кыайбаппын", "сатаабаппын" диэн хаһан да аккаастаабат этэ. Дьонно, үөлээннээхтэригэр биир тэнник сыһыаннаһара. Кулуупка танцы, маассабай оонньуу тэрийэрэ. Холкуостаах уолаттары вальска үөрэтэрэ. Татаринов Павел туһунан күлөкүлэ кэпсиирэ: "Байбачыак урут танцыны абааһы көрөрө, билигин үөрэнэн, ытамныйа-ытамныйа танцыта онор диэн көрдөһөр". Уолаттарга эдьийдии истинник сыһыаннаһара. Пьесаҕа наһаа үчүгэйдик оонньуура. Кини үлэлиир кэмигэр Томпо оройуонугар хаста да "Лэкиэс" диэн пьесанан, концерынан бара сылдыбыппыт. Тэрийэр дьобурдааҕа, наһаа

үчүгэй майгылааҕа, муна-тэнэ суох өрүү үөрө сылдыар буолара. Сайынын окко бииргэ үлэлиир этибит. Кини атынан от мустарара. Атын бэйэтэ тутар, көлүйэр этэ. Сороҕор бугул онороро. Нэһилиэк общественной олоҕор актыыбынайдык кытара. Тылын дьонно ылыннарар дьобурдааҕа.

Мин эдьийбинин эт саастыылар этэ. Бииргэ үөскээбиттэрэ. Үчүгэйдик саныыр буолан кэлин да киирдэбинэ сылдыара. 1965 сыллаахха илин Сибиирдээҕи Культура институтугар үөрэнэ киирбитэ. 1969 сыллаахха үөрэбин бүтэрбитэ, үрдүк үөрэхтээх библиотекарь буолбута. Маннай Верхоянскайга, онтон дойдутугар 1973 сылтан 1986 сылга диэри оройуоннааҕы библиотекаҕа сэбиэдиссэйдээбитэ. Икки сыл Культура салаатын салайа сылдыбыта. Дьахталлар оройуоннааҕы сэбиэттэрин уонча сыл салайбыта. Культура профсоюзун оройуоннааҕы комитетын председателинэн уһуннук үтүө суобастаахтык үлэлээбитэ.

Танаһыгар, аһыгар олус сэмэй этэ. Бэйэтин өрө туппат этэ. Ол оннугар аймахтарыгар көмөлөһөрө.

Ханна да сырыттар Чымынаайылары "дойдум дьоно" диэн күндүтүк көрөрө. Кэлин быыбарга, араас агитацияҕа киирэрэ.

Дьонун көмүс унуохтарын көтөхпүтэ, куруук кэлэ-бара көрөрө. Мааппаны эдьийиттэн атыннык ааттаабат этэ.

Аймахтара Демьян Васильевич Самыровтаах этилэр. Бэйэ бэйэлэрин үчүгэйдик санаһаллара. Демьян Васильевич кэргэнэ өлбүтүн кэннэ Кондаковтары кытта энэрдэһэн олоҕубута. Онон Варя кэлин Кондаковтарга аймах курдук киирэрэ. Софьяны эдьий, Лизаны балтым диирэ.

Табунанова Парасковья Егоровнаны кытта эн-мин дэһэллэрэ, табаарысталаһаллара. Төһө да тулаайах буоллар, суолун бэйэтэ солонон, үрдүк үөрэхтэнэн, дьон кэккэтинэн сылдьан бу олохтон чуумпутук барбыта. Үтүө аата үөлээннээхтэригэр сырдык өйдөбүл буолан хаалбыта.

Сырдык санаалаага

Варвара Николаевна Чекуровалыын мин чугас аймахтыбын. Түөрт бииргэ төрөөбүт аҕыс-балыстыылартан: иккис кыыстан Марфаттан - Варя, үһүс кыыстан Маайаттан - мин төрөөбүппүн. Онон оҕо эрдэхпиттэн аймаҕырҕаһа көрсүһөрбүт. Варвара аҕата эрдэ өлбүтэ. Биир убайдааҕа улаатан баран ыалдьан өлбүтэ. Ийэтэ иккистээн Кычкин Миитэрэй (Тарыйык) диэн киһиэхэ кэргэн тахсыбыта. Дьэ, ол Миитэрэй Варяны (кыра эрдэҕинэ) Уус Амматтан Баайаҕа санаториятыгар илдьэн истэҕинэ аан маннай

көрсүбүппүт.

Оскуолаҕа үөрэнэ да сылдьан, кэлин колхозка бастын активистка, комсомол секретарынан үлэлээбитэ. Кэлин да олоххо активнай позициялаах туруу үлэһит, бастын общественник буола улааппыта.

Оскуоланы бүтэрэн аймахпыт Прасковья Егоровна Табунанова сүбэтинэн уонна көмөтүнэн Улан Удэҕэ библиотекарь үрдүк үөрөбүт үөрэммитэ. Баран-кэлэн иһэн куруутун биһиэхэ хоноро, мин ийэбин таптаан "Эдьийим" диирэ, куруутун араас кэһиилээх буолара. Миэстэ суох да буоллаҕына атахтаһа утуйан, түүнү быһа кэпсэтэрбит. Наһаа элбэх кэпсээннээх, чанкынас саналаах, чачыгыраччы күлөр этэ.

Үөрөҕүн бүтэрэн Ытык Күөлгэ библиотека сэбиэдиссэйинэн үлэтин саҕалаабыта. Дьэ суох буолан хас да ый биһиэхэ оморбута. Күтүөтүнэн Федот Семеновичтыын ханнык баҕарар темаҕа кэпсэтэллэрэ, күтүөтүн олус сөбүлүүр этэ. Үлэһит буолан баран наада буоллар эрэ харчынан көмөлөһөрө.

Варвара хайа баҕарар үлэни кыайа-хото тутара, ылсыбыт дьыалатын тиһэбэр тиэрдэрэ. Кыһым үлэһит буолан, эдьийигэр куруутун сылдьара, эбиэттиирэ, сүбэ-ама ылара уонна наһаа убаастыра. Варя даҕаны Дашаны "Кыһым" диэнтэн атыннык ааттаабат этэ.

Эдьийбитин Варяны билигин наһаа суохтуубут. Баара буоллар төһөлөөх элбэҕи, кэскиллээҕи дойдутун, дьонун туһугар оноруо, айыа-тутуо эбитэ буолуо?!

Эдьийбит туһунан

Варвара Николаевна мин кэргэмминэн, Алексеев Дмитрий Николаевичыннан, эдьийбит этэ. Кини ийэтэ Мааппа, аҕабыт ийэтэ, эбэбит Даайа, Аргунова Александра ийэтэ Маайа уонна Василий, Илларион Самыровтар диэн бииргэ төрөөбүттэр этэ. Дьининэн бииргэ төрөөбүттэр элбэхтэр эбит. Ону икки кыыһы Ытык-Күөлгэ ыалга хамначчытынан биэрбиттэр, ол иһигэр биһиги эбэбитин. Оттон сылтаан эбэбит Алексеева (Самырова) Дария Афанасьевна Самыров аймахтарга өстүйэр, уруурҕаабат этэ.

Варвара Николаевна оскуоланы, эбэбит аахха олорон, Ытык-Күөлгэ бүтэрбитэ.

Мин Алексеевтарга 1960 сыллаахха кийиит буолан кэлбитим. Эбэбиттэн сылтаан бары Самыровтар, Поповтар, ол иһигэр Варвара Николаевна наар биһиэхэ сылдьар этилэр.

Варвара миигин хаһан даһаны ааппынан ыһырбат, наар "саһаас" диирэ. Кини наһаа уруумсах, уйаҕас дууһалаах этэ. Биһигини бэйэтэ булан уруурҕаабыта. Киһиэхэ наар үчүгэйи эрэ баһарара, куруук көмөлөһө, сүбэли сылдьара. Мин оһолорбун, сиэттэрбин олус сөбүлүүрө. Ол иһин хара маһнайгыттан "эдьий Варя" аатырбыта. Онтон аймаҕа Попова Акулина Серафимовна (философскай наука кандидата, Дьокуускай куорат олохтооһо) "наар Чекурованы эрэ "эдьий" диигит, мин да тэн суолталаах эдьийбин, онон Варвара "персональнай эдьий" буоллун, мин "боростуой эдьий" буолуум" диэн күлэрэ.

Кыргыттарбын библиотекаҕа ылан быстах да кэмнэ үлэлэтэрэ. Библиотекаҕа үлэлиллэригэр сыһаларын этэрин, үөрэтэрин-мөбөрүн иһин "персональнайа" тохтоон, "хотун эдьий" аатын ылбыта. Ити кэмтэн ыла ол "хотун эдьий" аата уларыйбакка сылдьан өлбүтэ.

Оһолорго наһаа сымнаһастык сыһыаннаһара. Кинигэни таптыырга, харыстыырга үөрэтэрэ. Куруук кинигэ, сурунаал, хаһыат кыбына сылдьара. Сиэттэrim кинигэни интэриэһиргииллэрин көрдөбүнэ күлэн чачыгырата-чачыгырата,

мин туйахпын хатарар дьон буолуохтара диэн үөрэрэ.

Биһиги эдьийбит наһаа үөрүннээн, дьонно куруук үчүгэй эрэ өрүттэрин көрөр этэ. Сизэрдээх, киһилии киһи хаһан да, ханна да охтон, сүтэн-симэлийэн хаалбат диэн куруук этэрэ.

*Жараева Анна Даниловна,
Саха сирин киинэтин ветерана,
Россия кинематографиятын бочуоттаах үлэһитэ*

Үтүө өйдөбүллээхпин

Варвара Николаевна Чекурова туһунан абыйах тылы этиэхпин баһарабын. Кини Чымнаайыга төрөөбүтэ. 50-60-с о.д.к. дьылларга ийэтэ, сүтүөр аһатынаан уонна ол аһатын кыһынаан олоһбуттара. Варвара Николаевна Ытык Күөлгэ үөрэнэн орто оскуоланы бүтэрбитэ. Биһиги кыра сырыттаһытына Чымынаайыга дөрүн-дөрүн кэлэн барара, онно окко эһин, кулууп үлэтигэр, "Бойобуой листок" таһаарытыгар көмөлөһөр этэ. Ыччаты түмэр дьобурдаах эбит этэ. Киэһэ волейбол оонньотор, кулуупка танцы, маассабай оонньууну ытан эдэр ыччаттар сүрдээһин астыналлар этэ. Дьонно сүрдээх элэксэй уонна кэпсэтиннээн этэ. Син эдэр киһи сиэринэн тэбэнэттээх, сүрдээх күлүүк этэ. Сүтүөр аһатын, эдьийин бииргэ төрөөбүтүн курдук таптыыр, убаастыыр аһай этэ.

Ылыннарылаах тыллаах

Варвара Николаевна Чекурованы мин Райсовекка культура салаатын сәбиэдиссәйинән үләлиәфиттән ыла биләбин уонна дьүөгәли буолбуппут. Дьүөгәм үлэтигэр олус бәриниилээх, туруоруммут соругун хайаан да толороро. Бэйэтин олоҕо олус чәпчәкитэ суох этэ, ол курдук ыарыһах инбәлиит эдьийин уонна кырдыаҕас итиллибит аҕатын кытта олороро. Онтон үлэтэ үгүс кәлиини-барыыны эрэйэрэ. Сүрүн үлэтин таһынан актыбынай общественник пропагандист, лектор этэ. Дьийэтәэфи балаһыанһыата табыллыбат буолан көрдөһөн оройуоннаағы киин библиотекаҕа директорынан үләлиир буолбута. Оройуоннаағы улахан дьон уонна оҕо библиотекалара биир дьийэҕэ үләлииллэрэ, үләлииргэ кыараҕас буолан ордук оҕо библиотекатын үлэһиттэрэ эрәйдәнәллэрэ. Ол иһин оройуоннаағы культура салаатыгар (сәб. Бравин Д.Г.), оройуон салалтатыгар туруорсан, кинилэр көмөлөрүнән, библиотеканы кииннәэһиннә кириинән сибәәстәэн уонна культура министрствота быһаччы көмөтүнән оройуоннаағы оҕо библиотекатыгар анаан 12x16 иәннәэх хаһаайыстыбаннай харчы суотугар дьийэ тутулан 1977 с-ха үлэҕэ киирбитэ. Онтон библиотека дьийэтэ эргәтинән, хас эмә сыл устатыгар хаста да өрөмүөннәммитин үрдүнән дьийэ сууллаары турарынан, списаниеҕа ытыллыбытынан Культура Министерствотыгар, оройуоннаағы сәбиәккә, культура оройуоннаағы салаатыгар туруорсан хаһаайыстыбаннай харчы суотугар оройуоннаағы библиотека дьийэтэ тутулан 1982 с-ха үлэҕэ киирбитэ. Оччотооҕу культура салаатын сәбиәдиссәйә Попов Н.Е. дьийэ тутуутугар быһаччы үлэләэбитэ. Библиотека дьийэтин бырайыагын онорооччулар сылаас туалета суох онорбуттарын сөбүлэбәккә бэйэтэ бырайыак онорооччулары кытта кәпсәтән сүбәлэтән смета онорон турардаах. Библиотекаҕа барыта дьахталлар үләлииллэр онон сылаас туалет хайаан да наада диэн туруорсубута уонна туттарбыта.

Дьүөгәм Варвара Николаевна бэйэтин билиитин-көрүүтүн үрдәтәргэ дьаныһан туран үләлиирэ. Иллән бириэмәләннәр эрә наар нууччалы кинигәттән, хаһыаттан сахалы тылбаастаан

конспект онорор идэлээбэ лекция аафарыгар наада диэн. Уонна командировкаба куоракка киирдэбинэ наар кинигэ атыылаһан тахсара. Онон дьиэтигэр элбэх интэриэһинэй кинигэлэрдээх этэ.

Киһи быһыытынан ыраас дууһалаах, аһыныгас дьонно наар үтүөнү эрэ баарара.

*Голикова Екатерина Васильевна,
тыыл уонна цлэ ветерана.*

Дьүөгэм туһунан истинник-иһирэхтик

Мин Варвара Николаевна Чекурованы кытта эдьийэ, райсовет үлэһитэ Табунанова Парасковья Егоровнаны кытта ыал олорон билсибитим. Оччолорго Варвара Николаевна Улан-Удэбэ библиотекарь идэтигэр үрдүк үөрэххэ үөрэнэр этэ, кэлэ-бара Парасковья Егоровналаахха сылдьар этэ. Кэлин эдьийиҕэр үөрэнэрдэр көмөлөспүтэ диэн улаханлык махтанар этэ. Бэйэтин туһунан кэпсэммэт этэ. Аҕата эрдэ өлбүт. Ийэтэ иккистээн кэргэн тахсан баран өлбүтүн кэннэ, Варвара Николаевна маачаха аҕатын уонна кини кыһын бэйэтигэр олордубута. Үчүгэйдик көрөн-харайан иккиэннэрин унуох туппута. Сайын Чымнаайыга аймахтарыгар Кондаковтарга баран оттоһоро, сир астыыра.

Варвара Николаевна ыалдытымсах, боростуой киһи этэ, дьиэтигэр тийдэххэ үөрэ-көтө көрсөрө. Үлэтигэр улахан бэриниилээх, тыла-өһө ылыннарыылаах этэ. Оҕо уонна улахан дьон библиотекаларын туттарбыта. Общественнай үлэбэ эмиэ актыыбынайдык кыттара. Ол курдук, дьахталлар сэбиэттерин бэрэссэдээтэлинэн, культура үлэһиттерин профсоюзун бэрэссэдээтэлинэн уһуннук үтүө суобастаахтык үлэлээбитэ. 1974 сыллаахха дьахталлар VI съезтиригэр делегатынан талыллан кыттыыны ылбыта. Ону таһынан пропагандист, лектор быһыытынан партия, правительство дьаһалын олоххо киллэриигэ, сырдатыыга сыламтата суох үлэлээбитэ.

Бэйэтэ ону-маны мунньубат, элбэх мала-сала суоҕа, кинигэтэ, сурутуута элбэх этэ. Хата ол онугар аймахтарыгар көмөлөһөр этэ, сүрдээх аһыныгас этэ. Варвара Николаевна

дьонуннаах олобу олорон ааста, дьонугар-сэргэтигэр тугунан да сыаналамMAT элбэх туһаны онорбута.

*Захарова Мария Саввична,
СР культурытын туйгуна.*

Идэтигэр дьин чaxчы бэриниилээх этэ

Кини эдэр сылдьан, ахтыныны сүдү кырдыаҕас, барыны барытын биэс тарбах курдук билэр, сөптөөхтүк быһаарар дьон эрэ суруйалларын курдук саныыгын. Оттон Тааттатааҕы библиотека төрүттэммитэ 70 сыла туолар күнүгэр тийэн кэлэн олорон өйдөөтөххө, аны биһиги ветеран аатыран, кэннибитигэр хаалбыт сылларга сүрдээх элбэх кинини кытта алтыһан, бииргэ үлэлээн, кинилэр тустарынан кэлэр көлүөнэлэргэ өйдөбүл суруйан хаалларар эбээһинэстээх эбиһпит.

Мин Ытык-Күөллээҕи библиотекаҕа 1980 сыллаахха үлэли кэлбитим. Библиотеканы Варвара Николаевна Чекурова салайара. Бу сүрдээх кэрэ кини туһунан бииргэ үлэлээбиттэргэ үтүө өйдөбүл хаалбыта. Кини дьону үлэҕэ түмэ тардарынан, көбүлүүрүнэн, ирдэбиллээҕинэн күүстээбэ. Экономической анал үөрөбү да суох буоллар, үлэтигэр барытын ааҕан-суоттаан, тэрилтэ үбүн-харчытын ымпыгар-чымпыгар тийэ токоолоһон билэн, туруорсан, быһаарсан иһэрэ. Кини сана тутулар библиотекатыгар иэниттэн таһааран төһө батарея ханна туруорулларыгар тийэ прорабтары кытта иэхсэрэ миигин сөхтөрөрө. Варвара Николаевнаны кытта биһиги тиһэх сылларыгар, ыаллыы олорор буолан, чугас сыһыаннаах этибит. Мин кини олох араас өрүттэригэр туспа көрүүлээҕин уонна бэйэтин санаатын хаһан даҕаны "тыал хоту" уларыппатын, дьонно тугу эмэ туһалааҕы онордорбун диэн ис сүрөбиттэн кыһаллан үлэлирин убаастыы саныырым... Тус бэйэн үлэҕэр эһпиэтинэстээх, саҕалаабыккын барытын хаачыстыбалаахтык тиһэҕэр тиэрдэр буолуу - бу Варвара Николаевна инэрбит үөрөбү дии саныыбын.

этэ. Элбэхтик нэһилиэктэргэ командировкаға сылдыары ирдиирэ, миэстэтигэр тийэн билсэн, көмөнү оноробут.

Варвара Николаевна кадрдарын кытта утумнаах үлэни ытара. Ол курдук мин үлэли-үлэли кэтэхтэн үрдүк үөрэби бүтэрбитим. Директорбынаан элбэхтик республиканской мунһахтарга, семинардарга сылдыарбыт. Ол сағана библиотекалар икки ардыларыгар социалистической күрэхтэһии ытыллара. Күрэхтэһии түмүгэр Тааттатаағы библиотечнай система куруук бастынар кэккэлэригэр киирэрэ, оччоғуна Варвара Николаевна наһаа үөрэрэ, астынара. Кини бастын үлэлээх библиотечнай система директора буолан куруук тыл этэрдээх, кэпсирдээх буолара. Оччотооғуға республиканской семинардары "выездной" диэн ааттаан араас сирдэргэ ытталлара, иннэ гынан атын улуустар библиотекаларын үлэлэрин-хамнастарын көрөн-истэн, билэн кэлэрбит. Ол үлэҕэ наһаа туһалаах этэ. Гостиницаларга бииргэ түһэрбит, миигин "кыһыам" диэн ыһыра.

Варвара Николаевна киһи быһыытынан олус чэһинэй, боростуой, судургу майгылаах этэ. Киэн билиилээх, ирдэбиллээх, баай опыттаах салайааччыбыттан мин элбэххэ үөрэммитим, такайыллыбытым.

*Дьячковская Светлана Павловна,
ССРС культуратын туйгуна, оҕо библиотекатын үлэһитэ*

Дирин билиилээх, үрдүк көрдөбүллээх салайааччы этэ

Мин библиотекарь идэтин таларбар бастакы олугу уурбута 1980-с сыллардаахха Алексеевской (Таатта) оройуонун кэлин кииннэммит библиотечнай ситим директора Чекурова Варвара Николаевна. 1972 сыллаахха мин детсадка нээннэнэн үлэлээбитим, онно передвижной библиотека үлэһитинэн талбыттара. Кинигэ бөҕөнү туттаран баран, бу кинигэлэр иһин эн эппиэттиигин, ким уларсыбытын, төннөрбүтүн бэлиэтээн ис диэн буолбута.

Улахан эппиэтинэскэ тиксибитим. Сурунар киниискэ биэрбиттэригэр мин, дьэ, детсад үлэһиттэрэ уларсан баран сүтэрэн кэбиһиэхтэрэ диэн сурун да сурун, сот да сот. Ый бүтэһигэр илдьэн барытын туттарабын, онно Варвара Николаевнаны аан-бастаан көрбүтүм. Сэргэх баҕайы сирэйдээх-харахтаах, үөрбүт-көспүт эйэбэс баҕайы киһи үлэли олорор этэ. Киниискэбин бу сырыыбар кини туппута, наһаа үөрбүтэ: "библиотекарь буолуох киһи сылдыар эбикиин, барытын учуоттаабыккын, суруммукуун" - диэбитэ. Онтон өй ылан уонна бииргэ үөрэммит кыһым, эмиэ библиотекарь Захарова-Александрова Люция этэ. Аан бастаан Харбалаахха үлэли барбытым, Варвара Николаевна: "Бастаан тыаҕа үлэлээ, онтон Ытык-Күөлгэ миэстэ табыстаҕына хайаан да үлэбэ ылыам", - диэбитэ. Онон Харбалаахтан библиотекарь быһыытынан үлэбин саҕалаабытым. 1975 сылтан 1977 сылга диэри үлэлээбитим. Варвара Николаевна киһи быһыытынан наһаа көнө, судургу майгылаах этэ, "доброттор", хайа баҕарар эдэр үлэһитин түгэнигэр сөп түбэһиннэрэн "кыһыам" диэн туһаайан ынырар олус үчүгэй тыллардааҕа. Боростуойдук таннара, ол урукку тийиммэт-түгэммэт олох үгэһэ буолуо дии саныыбын. Мөҕөр этэ, ол гынан баран дьиннээхтик сыһар кэмнэрбэр, онон олох өһүргэммэт этим. Мин туохха алҕаһаабыппын ырытан, быһааран биэрэр этэ. Отчуоту энкилэ суох онорорго үөрөппитэ, уопсайынан, киниттэн саҕа үлэһит киһи үөрэнэрэ үгүс этэ. Үлэһит, салайааччы быһыытынан эттэххэ, үлэтигэр наһаа бэриниилээх, принципиальной, сүрэхтээх-бэлэстээх этэ уонна үлэһиттэриттэн онугу да ирдирэ. Оччолорго үрдүк үөрэхтээх библиотекарь кини эрэ этэ. Үлэһиттэриттэн үрдүктүк туттарын, үлэһиттэрин намтата тутарын олох билбэтэҕим, көрбөтөбүм. Тыла, этиитэ үлэтин, дьыалатын кытта сөп түбэһэрэ. Биирдэ сана киирбит уборщица хайа эрэ бырааһынньыкка кэлэҕин диэбиппитигэр: "Ээ, ол мин үөрэбэ суох киһи үөрэхтээх дьону кытта хайдах сылдыахпыный?" - диэбитин истэн: "Хаһан да үөрэбэ суох, үөрэхтээх диэн дьону туората иликпин, аны кэлэн туоратар үһүбүөн?", - диэбитэ. Ити этиитэ адьас кырдык, ис сүрөҕүттэн этэ, кини этиитин атын дьон курдук тас эрэ дуйдаан санарбатын өйдүүбүн. Биирдэ Харбалаахха хуругу кытта үнкүү ытыһан баран, хойутаан үлэбэр барбакка утуйан хаалбыппын. Директорым Харбалаахха кэлбит, миигин ыныттара киһи ыппыт. Сааһыары-сайын этэ. Мин ойон тураат кулуупка сүүрдүм. Тийибитим Варвара Николаевна турар, "кытарчы буспут", айабыттан "кутаа уот уһуура": "Үлэбин көрөөрү кэлбитим кулууп эргиччи хатааһыннаах, бу үлэлигин

дуу, суох дуу? - диэн". Мин буруйдаах киһи кулуубу аһан, үөһэ библиотекабытыгар табыстыбыт: "Докумуоннардын көрдөр" - диэтэ. Мин кутталы кытта туох баар дневниктэрбин, отчуоттарбын барытын остуолга тэлгэтэн кэбистим. Киһим көрөн истэбин аайы, сирэйэ-хараҕа сымнаан, күлэн "лыһыгыратан" кэбистэ, үөрдэ. Кини үөрбүтүттэн мин эмиэ үөрэн, чэпчээн ыыппыт үлэлэрбин кэпсээтим. Барытын көрөн-истэн, сүбэлээн-амалаан барбыта. Директорым Чычымахтан Харбалаахха диэри сатыы кэлбит этэ, ол аата филиалларын үлэтин бэрэбиэркэли сылдыар эбит. Кини үлэһиттэрин, дьону кытта сатаан кэпсэтэрэ, өйдүүрэ, анардас тыл этэрин истэргэ да астыга, ол курдук, доргуччу, киһиэхэ тийимтиэ, өйдөнүмтүө гына боростуой, киһи күннээҕи кэпсэтэр тылынан, хайдах биһиги итини өйдөөбөтөхпүтүй диэбит курдук сааһылаан этэрэ. Ораторскай искусствону баһылаабыт лектор этэ. Оройуонна библиотечнай үлэ сайдарын туһугар наһаа далааһыннаахтык, кадрдары иитэн-үөрэтэн таһаарар сыаллаах-соруктаах үлэлээбитэ, эдэр ыччаты үөрэттэрбитэ. Кини 1969 сыллаахха Улан-Удэтээҕи культура институтун библиотечнай отделениетын бүтэрбит эбит. Харбалаахха үлэлээн баран: "хаһан Ытык-Күөлгэ үлэлэтэбин", - диэбиһпэр: "Өссө үлэли түс, сотору библиотека централизованнай буолуо, штат бөбөтө көрүллүө, онно кэлиэн" - диэбитин истибэккэ Чурапчыга баран 4 сыл үлэлээбитим. Биһирдэ саас дьахталлар конференцияларыгар делегат буолан театрга тийбитим В.Н. Чекурова салайааччылаах Алексеевскай оройуон дьахталларын сэбиэтин делегаттара кэлбиттэр эбит. Варвара Николаевна миигин көрөөт: "Кыһым тугу үлэлигин?" - диэтэ. Библиотекарынан үлэли сылдыарбын истэн наһаа үөрдэ: "идэбин бырахпатаххын, көрүнүн тобо мөлтөбөй, ыалдыабын дуу тугуй?" - диэн ыйытта. Мин: "Наһаа тымны кулууп иһигэр үлэлибин, сотору-сотору тымныйан ыалдыабын", - диэбиһпэр, Ытык-Күөлгэ үлэлиэххин баҕарар буоллаххына кэл, миэстэ баар", - диэтэ. Онон, тутатына 1980 сыллаахха муус устар ыйга төннөн кэлбитим. Онтон ыла оройуоннааҕы оҕо библиотекатыгар үлэлибин. Ол сыл уу бөбө кэлэн, ханааба хаһыта буолбута, онно ыалдыа-ыалдыа, сана кэлээт да ыарыйдабым үһү диэн, үлэлээн сордоно сырыттаһына, арай аттыбар директорым саната дуорайда: "Хайа, бу, ыалдыа-ыалдыа ханааба хаһабын дуу, бар дьиэҕэр, балыһаҕа хайаан да көрдөр" - диэн. Мин ким да билбэтэҕэ буолуо дии санаабытым, Варвара Николаевна, хата, били бөбө. Ол күн балыһаҕа киһирэн, уһуннук эмтэнэн үтүөрбүтүм. Онон, манньк киһилии сыһыаннаах салайааччыга, Варвара

Николаевна Чекуроваға түбәһән үләһит буолбутум, үлэлээбитим - миэнэ олоғум биир үтүө кэмэ эбит. Кини туһунан үтүө өйдөбүллэрим үгүстэр, онтон бу соробо. Эдэр дьонно сүбэ-тирэх буоларын мин холобур туттан, миигиттэн сүбэлэтэр дьонно билиибин кэччэммпин. Харбалаахха үлэли сырыттаһына Федосеева Клара Петровна сүбэлэтэрэ, бэйэм тугу үөрэммиппиттэн атастаһарым, билигин Федосеева К.П. Чөркөөххө үчүгэй үлэлээх оскуола библиотекара, Мындаһаайыга үлэли сырыттаһына сүбэлэппит Кугдарова С.Р. Чурапчыга үрдүк үөрэхтээх библиотекарь, Ытык-Күөлгэ үлэлиир кэммэр Федосеева К.П. өссө биир кыһы аҕала сылдыбыта, аатын умнан кэбиспиппин, үлэлиир диэбитэ. Онон, Варвара Николаевна элбэх ахсааннаах иитэн таһаарбыт кадрдарыттан биирдэстэрэ буолан туран, кини үтүө санаатын, киһини киһи гына иитэр, үлэһит онорор бағатын оғолорго, ыччаттарга кыағым иһинэн тиэрдэ сатаатым, аны ол бағатын бу үлэһиттэр, оғолор салгыахтара турдаһа. Киһи үтүө санаата, сыралаах үлэтэ таах хаалбат. Үтүө киһи мөссүөнө умнуллубат. Варвара Николаевна, хомойуох иһин, олохтон эрдэ туораабыта, ахсынны 26 күнүгэр 1998 сыллаахха өлбүтэ. Пенсияға тахсан баран архивка үлэлээбитэ. Бырааһынныктарга кэлэн библиотекатыгар ыалдыттыра, ыарыйдар даһаны библиотека 60 сыллаағы үбүлүөйүгэр сылдьан, наһаа үчүгөйдик тыл эһпитэ. Улууһугар библиотечнай ситим сайдытыгар, культура үлэһиттэрин иитэн-үөрэтэн таһаарыыга, улууска культура үлэтигэр улахан кылаатын киллэрсибит Таатта улуһун биир чағылхай кыһын Варвара Николаевна Чекурова туһунан киһи быһыытынан, үлэһит быһыытынан кылгас сырдаттым, ахтым итинник.

Махталынан ахтабын-саныбын

Мин Чекурова Варвара Николаевнаны 1964 сылтан билэбин. Оройуон анарын түмэр, Николаев Иван Васильевич председателлээх "Коммунизм" колхозка босхоломмут комсомольскай тэрилтэ секретарынан үлэлиирэ.

Сана тэрилтэ эдэр "Коммунизм" колхоз Үс Амма нэһилиэктэрин түмэрэ. Чычымафы, Чымнаайыны, сана тэриллэн эрэр Харбалаах бөһүөлөгүн культурнай үлэнэн, библиотеканан (передвижканан), кулуубунай үлэнэн хабарбыт. Харбалаахха туох да суох, этэргэ дылы "тайҕа" этэ. Бастакы Харбалаах тутуутун үлэһиттэрин кулуубунай, библиотечнай үлэнэн хааччыйарбыт. Үксүн сатыы сылдьан ааҕааччылары агитбиригээдэнэн хабарбыт. Варвара Николаевна комсомольскай тэрилтэ секретара, Чымнаайы кулуубун сэбиэдиссэйэ этэ.

Онтон Улан-Үдэҕэ библиотечнай институтка үөрэнэн, бастакы үрдүк үөрэхтээх библиотекарь буолан кэлэн районнай библиотекаҕа сэбиэдиссэйинэн үлэлээбитэ, оройуон бары библиотекаларын салайбыта.

Анал үөрэҕэ суох киһини оройуонум библиотекатын үлэһиттэрэ Чудинова М.И., Чекурова М.Н. сэбиэдиссэйдэр, библиотекардар Егорова-Собакина Р.М., Сидорова Д.Т., Дмитриева Светлана (Уолба) сүбэлээн, көмөлөһөн библиотечнай үөрэҕи кэтэхтэн бүтэрбитим. 1957 сылтан 1978 сылга диэри пенсияҕа тахсыахпар дылы библиотекарынан үлэлээбитим.

Библиотечнай үлэбитин оройуоннай библиотека үлэһиттэрэ бары (Чекурова М.И., Чудинова М.И. сэбиэдиссэйдэр, үлэһиттэр Собакина-Егорова Розалия Михайловна, Сидорова Д.Т., Родионова Ф.З., Бочорукова Х.М., Мурунова Д.Д. уо.д.а. бэрэбиэркэлииллэрэ, көмөлөһөллөрө.

Семинар биэрэн, командировкаҕа тахсан көмөлөһөн, үөрэтэн үлэһит онорбуттарыгар махталым улахан. 1960 с. кэтэхтэн үөрэнэрбэр Розалыын бииргэ үөрэммитим, миэхэ Роза көмөтө наһаа улахан этэ.

Варвара Николаевна - үлэбэр сүбэлээччи, үөрэтээччи, көмөлөһөөччү, саталлаах салайааччым этэ.

*Морхоева Анастасия Александровна,
СР культуратын үтүөлээх үлэһитэ, "Таатта" хаһыат
редактора.*

Эдьийим тэнэ күндүтүк саныыр дьүөгэм

Мин СГУ-ну 1975 с. бүтэрэн дойдубар кэлбитим. Ити сыл оройуон комсомолецтара миигин ЫБСЛКС райкомун оскуола ларга секретарынан быыбардаабыттара. Варвара Николаевна Чекурованы ити сыл билсибитим. Дьүөгэм Мария Яковлева эдьийигэр, райком үлэһитэ Екатерина Васильевна Голиковаҕа олороро. Оччолорго райком иккис секретарынан Прасковья Егоровна Табунанова үлэлиирэ. Кинилэр үһүн бииргэ райком уопсайыгар икки хостоох квартираҕа олорбуттара. Мин дьүөгэбэр сылдыар этим. Онон сылдьан Варвара Николаевнаны кытта чугастык бодоруспутум. Прасковья Егоровналыын аймахтыы этилэрэ. Үрдүк үөрэххэ үөрэнэргэ харчынан көмөлөспүтэ диэн өрүү махтанар буолара.

Варвара Николаевна киин библиотекаҕа директордыра. Киэн билиилээбэ-көрүүлээбэ, ураты толкуйдуур дьобурдааҕа, сайаҕас майгылааҕа. Онон да буолуо хара маннайгыттан ыкса бодоруспуппут, эдьий-балыс дэһэрбит. Кини Тааттаттан бастакы үрдүк үөрэхтээх библиотекарь этэ. Колхозка үлэлээн баран доруобуйатын туругунан уурайан кулуупка үлэли сылдыбыт. Онтон үрдүк үөрэххэ баҕатын хоту библиотекарь идэтигэр үөрэнэ барбыт. Илин Сибиирдээҕи культура институтун бүтэрбитэ Институтка бииргэ үөрэммит табаарыстарын, СР культуратын үтүөлээх үлэһиттэрэ, "Саха" НКЖК режиссера Светлана Ильинаны, биллиилээх радиожурналист Николай Максимовы, Саха театрын директора, РФ, СР үтүөлээх артыыһа Анатолий Николаевы у.д.а. киэн тутта кэпсээччи.

Үөрэҕин бүтэрбит сылыгар Верхоянскэй оройуонугар ананан үлэтин саҕалаабыта. Чымынаайыга маачаха аҕата, бэйэтэ ааттырынан Миитэрээс уонна кини кыһа олорбуттар. Дьиэлэрэ-уоттара табыллыбатын иһин туруорсан Тааттатыгар көһөн кэлбитэ. Дьонун бэйэтигэр ылбыта. Варвара Николаевна

ийэтэ огдообо киһиэхэ кэргэн тахсыбытын туһунан кэпсиирэ. Миитэрээһи да, эдьийин да үчүгэйдик көрбүтэ, көмүс унуохтарын көтөхпүтэ. Офонньор киэн сиринэн сылдыбыт, билэрэ-көрөрө ол тэнэ, олоххо үөрэспитэ-такайбыта диэн истинник ахтара. Туора киһини көрүү төһө да уустугун иһин Варвара Николаевна ытык иэһин төлөөбүтэ.

Варвара Николаевналыын уопускабытын бииргэ атаарар этибит. Биир сайын Чымынаайга киирэ сылдыбытым. Урукку дьиэлэрэ баара. Ол уһаайбатын уонна дьиэтин аймактарыгар бэлэхтээбитэ. Аймактарыгар аһара бэринилээбэ, кинилэр тустарыгар кыһаллара, амарах сыһыаннааба. Холобур, быраата Юрий Демьянович Самыров оҕолоругар анаан страховкаба киирбитэ. 50 сааһыгар стенка фондатын бэлэхтээбиттэрин кинилэргэ биэрбитэ.

1984 с. Сестрорецкай куорат курордугар сынньаммыппыт. Бу курорт Ленинград таһыгар баара. Эбиэккэ диэри эмтэнэрбит, эбиэттэн киэһэ электричканан айаннаан Ленинградка киирэрбит, музейдары кэрийэрбит. Эрмиһаһы көрөрүн сөбүлүүрө. Хартынананы хас да өртүнэн көрөр буолара. Арыт чугаһыра, арыт ыраатара, арыт ойбоһуттан көрөрө. Кистээбэккэ эттэххэ мин сүрүбүлдьээн да ыларым. Варвара Николаевна искусствоба чугаһын, кэрэни кэрэхсиирин чорботон бэлиэтибин. 1985 с. Краснодарскай кыраай Туапсе куоратыгар сынньаммыппыт. Төннөн иһэн Ленинградка сылдыбыппыт. Салтыков-Щедрин аатынан библиотекаба сырыттыбыт. Биһиги ханнык эрэ отделга киирээри гыммыппытыгар киллэрбэтилэр. Варвара Николаевна директоры ыһыттаран кэпсэспитэ, ол түмүгэр биһиэхэ киһи сыһыарбыттара. Онон Сэбиэскэй Сойууска иккис улахан библиотеканы сылайыахпытыгар дылы кэрийбиппит. Кини библиотекарь буолан интириэһиргирэ, ыйыталаһара үгүс буоллаба. 1986 с. Арменияба туристическай путежканан алта куорат устун күүлэйдээбиппит. Сүрдээһин хайбаан аҕай кэлбиппит. Онтон ыла армяннары көрдөхпүнэ наар кэпсэтэр идэлэммитим. Сылдыбыт куораттарбын кэпсибин, номоххо киирбит Арарат хайаны сөҕөбүн-махтайабын, армян норуот үлэһитин уонна хаачыстыбалаах атаһы тананы онорорун хайгыбын. Ол аайы дьонум сирэйдиин-харахтыын сырдаан үөрэллэр, дойдуларынан киэн туттуулар күүһүрүргэ дылы буолар. Тымны кыһыннаах Саха сириттэн күннээх Арменияба сылдыбыттара буолуо диэн түһээн да баттаппатахтара буолуо.

Ханна да сырыттарбыт бастаан библиотекаба тийээччибит. Ол Варвара Николаевна дьаһала. Библиотека - билии-көрүү киинэ. Мантан элбэх информацияны ылабын диэн

үөрэтэр буолара. Ол иһин кини үөрэҕинэн ханна да тийдэрбин үлэбин библиотекаттан сагалыбын. Библиотекардары кытта уопсай тылы дөбөннүк булара, дуоһуя кэпсэтэрэ, ол тухары үлэтин уоппутун атастара. Библиотекардар бэйэ бэйэбитин өйөнсөбүт диэн кини кэпсээччи. Мин хаһыатчыт буолан туран биир идэлээхтэрин тустарынан эмиэ кини курдук киэн тутта этэр бырааптаахпын.

Варвара Николаевна хаһаайыстыбаннай өйдөөх салайааччы этэ. Киин библиотеканы хаһаайыстыбаннай ньыманан туттарбыта. Оччолорго райфинна дьүөгэтэ Дария Гаврильевна Коркина үлэлиирэ. Кини өнөтүн-көмөтүн үтүө тылынан ахтара. Собуруу баран иһэн арааһа 1984 с. Уп Министригэр ити библиотека тутуутун боппуруоһугар приемна киирэ сылдыбышпыт. Саха кинитэ мин Эйиигин кытта кэпсэппэппин, райфин сәбиэдиссәйин кытта эрэ быһаарсар кыахтаахпын диэн кыһыһыра-кыһыһыра эппитигэр дьүөгөм барахсан сөптөөхтүк хардарбыта. Саха салайааччыларыгар итинник көстүү баар буолааччы.

60 сааһын туолаары сылдьан улаханлык ыалдыбыта. Хирург куоракка онкологической диспансерга ыыппыта. Ол сайын диспансер өрөмүөннэ барбытынан кинини медкииннэ ыыппыттара. Эппэрээссийэни тулуйар баһаттан сэттис этээскэ тахсар уонна түһэр дьарыктаммыта. Уопсайынан, кытаанах санаалааһа, тулуурдааһа. Кини миэхэ: "Мин өлөрбүттэн куттаммаппын, библиотекары албыннаабаккын, диагноспын медицинскэй кинигэттэн булбутум, үйэбин уһатаары эппэрээссийэбэ сөбүлэспитим", - диэн эппитэ. Мин дьыэтигэр уһуннук сытан эрэйдэнэрэ буолуо дии саныырым, арааһы толкуйдуурум. Балыһаһа бара сылдьан көрсүбүтүм, ол түүн олохтон барахтаабыта. Дьылҕата чэпчэки өлүүнү бэлэхтээбитэ кини дьоло диэн этиэхпин баһарабын.

Варвара Николаевна суоһаһын курдук ыраас олоҕу олорон ааспыта. Улуус историятыгар бастакы үрдүк үөрэхтээх библиотекарь быһыытынан хаалыаһа, библиотека баарын тухары кини аата ааттана туруорһа. Оттон тус бэйэм дьылҕабар махтанабын киһи кэрэмэһин, дьүөгэ истинин, эдьий үтүөтүн билиһиннэрбитин иһин. Миигин үгүскэ үөрөппитэ. Билигин редакторды олорон кини үөрэҕин туһанабын. Варвара Николаевнаны кытта иһирэхтик кэпсэтэрбин, санаа атастарабын суохтуубун, ахтабын...

Дьяныардаах үлэһит

Мин улуус государственной архыыбыгар 1992 сыл кулун тутар ыйтан үлэлиибин. Ити кэмнэ улууска өр сылларга библиотекаҕа, культура салаатыгар салайааччынан үлэлээбит үлэ ветерана Чекурова Варвара Николаевна культура отделыттан тохтоон архыыпка үлэли кэлбитэ. Сонно тута бэйэтэ оччолорго улуус баһылыга Г.М. Артемьевы кытта кэпсэтэн архыыпка специалист штатын көрдөрбүтэ. Мин уруккута архыып ханна баарын да билбэт киһи улуус архыыбын сэбиэдиссэйинэн анаммытым. Ханнык

бағарар сана үлэлээн эрэр специалистка кини аттыгар сүбэлиир, өйүүр аҕа табаарыс баар үлэҕэ улахан көмөлөөх буолааччы. Улууска ытыктанар ветераннар Андросов Е.Д., Чекурова В.Н. миигин архыып үлэтигэр сыһыарбыт, тус бэйэм олохпор даҕаны элбэҕи сүбэлээбит-амалаабыт дьоннорбунан ааҕабын.

Варвара Николаевна библиотека үөрэхтээх специалист быһыытынан, кумааҕыны, докумуону кытта үлэлииргэ, уурууга-харайыыга, онорууга үөрүйэх буолан хара маннайгыттан миигин куруутун сүбэлиир, үөрэтэр этэ. Кини курдук сүрэхтээх, үлэҕэ ис дууһатыттан бэринилээх киһи арааһа аҕыйах буолуо. Үлэ чааһын кэнниттэн хаалан хайаан да былааннаабытын онорон тэйээччи. Кини быһаччы илиитинэн бэрээдэктэнэн тигиллибит, билигин үлэлэрэ тохтообут "Таатта", "Сайды" совхозтар, улуус үөрэҕин салаатын, "Таатта" хаһыат редакциятын, Орто-Амма, Дьүөлэй нэһилиэктэрин Сэбиэттэрин уо.д.а. тэрилтэлэр докумуоннара, бэйэтэ этэрини "чеканнайдык" оноһуллан архыыпка хараллан сыталлар. Докумуоннары Дэбдиргэҕэ, Харбалаахха командировкаҕа сылдьан, бэйэтэ наардаһан, тийэсэн сылдыбыта. Ханна да буоллун командировкаҕа, үлэтигэр нэһилиэктэр, тэрилтэлэр специалистарын докумуону хайдах онорорго уонна харайарга куруутун үөрэтэ, кэпси-ипси сылдыааччы. Киһи хайгырын төрүт сөбүлээбэт буолааччы. Докумуону онорор үлэтин таһынан бэйэтэ тус бағатынан архыып кабинеттарын кэнэтиигэ, тупсарыыга үлэлээбитэ. Көрүдүөрү быстаран хос онорбута,

кабинеттар үрдүлэрин бүрүйтэрбитэ. Мин күннээҕи үлэбэр куруутун күүс-көмөбуолара, тугу эрэ тупсарбыта, көннөрүбүтэ баар буолааччы. Хас биирдии илиис кумааҕыга харыстабыллаахтык сыһыаннаһара, "бу история", - диирэ.

Киһи быһыытынан мас хайдыбытын курдук олус көнө, судургу, чиэһинэй, үөрүннээн, сырдык, ыраас киһи. Араас көрүдүөстээҕи этэ-этэ, кэпсии-кэпсии чачыгыраччы күлэ олороро бу баарга дылы. "Эйигин ийэн үчүгэйдик ииппит, ийэ оҕоҕо онорбутун оҕо син биир ийэтигэр оччону ситэн онорбот", - диир буолааччы. Атыылаһара кинигэ, олус элбэх хаһыакка, сурунаалга сурутуулаах буолааччы. Бииргэ үлэлээбит библиотекатын үлэһиттэрин, аймахтарын Алексеевтары, Самыровтары, Чымынаайыга Кондаковтары, дьүөгэлэрин Д.Г. Коркинаны, А.А. Морхоеваны, К.Н. Иванованы олус күндүтүк ахтан-санаан ааһааччы.

Наставникпын, аҕа табаарыспын Варвара Николаевнаны үлэҕэ-хамнаска уонна киһи быһыытынан үтүө холобур, өйдөбүл быһыытынан куруутун өйдүү-саныы сылдыһаҕым.

Дьүөгэтинээн Дария Гаврильевна Коркиналын.

Анна Яковлевна үбүлүөйүгэр.

Республиканский зональный
семинар библиотекарей
1974г. с. Утмы-Талы

Конференция женщин
1974г.

Оройуон дьахталларын конференцията.

Иһинээбитэ:

Ахтыылар	
Прокопьева М.П. Уус-Амма нэһилиэгин биир чабылхай ыччата	3
Аргунова А.Д. Сырдык санаалааҕа	5
Алексеева П.А. Эдьийбит туһунан	6
Жараева А.Д. Үтүө өйдөбүллээхпин	7
Коркина Д.Г. Ылыннарыылаах тыллаах	
Голикова Е.В. Дьүөгэм туһунан истинник-иһирэхтик	9
Захарова М.С. Идэтигэр дьын-чахчы бэриниилээх этэ	10
Большакова А.Д. Кини аата умнуллубат	11
Дьячковская С.П. Дирин билиилээх, үрдүк көрдөбүллээх салайааччы	12
Кулаковская А.П. Махталынан ахтабын, саныыбын	16
Морхоева А.А. Эдьийим тэнэ күндүтүк саныыр дьүөгэм	17
Слепцова Л.П. Дьаныардаах үлэһит	20
Хаартыскалар	22

Подписано в печать 2.12.2008. Тираж 1 экз.

Отпечатано в ЦОД центральной улусной библиотеки.